

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 1022

Archeologienota Sint-Elooistraat te
Merelbeke (Oost-Vlaanderen)
Programma van Maatregelen

STIJN VAN LANCKER

Colofon

Uitgever	ADEDE bv
Jaar van uitgave	2023
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	David Janssens
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bv. ADEDE bv is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.

Inhoudsopgave

1	Gemotiveerd advies.....	- 4 -
2	Programma van maatregelen.....	- 6 -

1 Gemotiveerd advies

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen. Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek.

Het plangebied ligt op een hoogte van ca. 14m TAW op de westelijke helling van het Schelde-Dender interfluvium, op ongeveer 550 meter afstand van de dichtstbijzijnde waterloop (Melsenbeek).

De bodem binnen het projectgebied betreft lemige zandbodems en zandleembodems.

De CAI-locaties in de omgeving helpen om een verwachting te bepalen naar mogelijke archeologica op het plangebied. In de omgeving van het projectgebied werd geen extensief archeologisch onderzoek uitgevoerd. De dichtste CAI-melding bevindt zich op een afstand van ca. 700m. De oudste vondsten dateren uit het neolithicum en werden gevonden nabij de dorpskern van Merelbeke (ca. 1.500m ten noordoosten). Ook andere historische perioden zoals de metaaltijden en Romeinse periode zijn vertegenwoordigd binnen de CAI-meldingen in de omgeving, en zijn verschillend van aard: van een brandrestengraf tot greppels en aardewerk. Tijdens de middeleeuwen ontwikkelde Merelbeke en omgeving zich verder. Dit blijkt ook uit de meldingen. Zo wordt gewag gemaakt van aardewerk uit de vroege middeleeuwen, en verschillende gebouwen (kerk, sites met walgracht, etc.) uit de late middeleeuwen.

Uit het historisch kaartmateriaal blijkt dat het projectgebied vanaf het eind van de 18de eeuw tot halverwege de 20ste eeuw niet bebouwd is geweest en steeds in gebruik was als akker en/of weiland.

Op de Atlas der buurtwegen is eveneens te zien dat er een veldweg ('sentier nr. 67') het projectgebied kruiste. Tijdens de door kaarten bestudeerde periode werd de omgeving van het projectgebied steeds meer bebouwd. Op de topografische kaart van 1937 is wel te zien dat een noordwest-zuidoost georiënteerde beek/gracht het projectgebied kruiste. Deze beek bevindt zich hier nog steeds, maar is ingekapseld. Op de topografische kaart van 1968 is er een woning (precies ter hoogte van de meest oostelijke bestaande woning) en een loods te zien op het terrein.

De luchtfoto's laten dan weer zien dat het projectgebied in de laatste decennia steeds verder bebouwd geraakte.

Allereerst moet dus nagegaan worden of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Op basis van een combinatie van de landschappelijke ligging en historisch/archeologisch onderzoek

in/naar de omgeving van het projectgebied, kan voor al deze historische perioden een algemene verwachting naar voren geschoven worden. De natuurlijke aantrekkingskracht van het omliggende landschap is hier zeker prominent aanwezig door de onmiddellijke nabijheid van natuurlijke waterlopen zoals de Melsenbeek en de ligging op een gradiëntzone. Dit biedt alvast een archeologisch interessant potentieel binnen de grenzen van het projectgebied vanaf de steentijd.

Ook voor de middeleeuwse en latere perioden is een algemene verwachting aan de orde. Vondsten uit deze periode zullen allicht van agrarische aard zijn. Dit zal zeker het geval zijn voor de periode vanaf de 18de eeuw, waarvan zeker geweten is dat het projectgebied als weiland en/of akker fungeerde.

De kans op het aantreffen van archaeologica is echter afhankelijk van de mate waarin de bodem verstoord is. Ter hoogte van de geplande werken is reeds deels een betonverharding aanwezig. Dit is het geval ter hoogte van de oprit en ter hoogte van het oostelijke deel van de nieuwe loods. In welke mate de aanleg van deze verharding het bodemarchief heeft beschadigd, is echter niet gekend.

De werken zijn wel van dien aard dat ze het eventueel aanwezige bodemarchief naar alle waarschijnlijkheid zullen beschadigen. Zo wordt een nieuwe loods gebouwd in het zuidwestelijke deel van het projectgebied. De funderingen hiervoor reiken ca. 65cm diep in de bodem. Daarnaast worden ook nutsvoorzieningen zoals infiltratiebekkens en regenwaterputten voorzien. Ook de nutsleidingen van en naar deze voorzieningen worden ingegraven.

Van aan de oprit aan de Hoogstraat tot naar de nieuwe loods wordt binnen een strook van ca. 4 meter breed asfaltverharding aangelegd. Dichter bij de loods verbreedt deze strook en wordt er o.a. ruimte voor een fietsenberging gecreëerd.

Toch zal een vervolgonderzoek hier niet aan de orde zijn. De geplande werken situeren zich in een kleine zone (nieuwe loods: 1.341,9 m²) binnen een groter projectgebied dat reeds vergraven is.

Hierdoor zullen eventuele onderzoeksresultaten steeds ruimtelijke coherentie missen. Het kennispotentieel bij een vervolgonderzoek moet dan ook bijgesteld worden.

Bovendien vinden de geplande werken grotendeels plaats binnen een gebied dat reeds verhard (en dus mogelijk verstoord) is.

2 Programma van maatregelen

Binnen het verslag van resultaten en bovenstaand gemotiveerd advies werd aangetoond dat het potentieel op waardevolle kenniswinst ontbreekt bij de uitvoer van verder archeologisch (voor)onderzoek. Volgens artikel “§5.2 van de Code van Goede Praktijk” is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. Verdere maatregelen inzake archeologisch onderzoek worden dan ook – conform de Code van Goede Praktijk – niet voorgesteld.

Dit advies ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplecht. Eventuele toevalsvondsten dienen steeds gemeld te worden aan het agentschap Onroerend Erfgoed.